

Innst. S. nr. 161

(2003-2004)

Innstilling til Stortinget fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen

St.meld. nr. 14 (2003-2004)

Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om opplæringstilbud for hørselshemmede

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Departementet gir i meldingen en orientering om opplæringstilbudet til hørselshemmede innenfor Det statlige pedagogiske støttesystemet (Statped). Departementet skisserer også hvordan tilbudet skal utvikles videre, med bakgrunn i blant annet Sunnanå-utvalgets innstilling i 2003. Meldingen er en oppfølging av Budsjett-innst. S. nr. 12 (2002-2003). Departementet understreker at hele det spesialpedagogiske feltet vil bli vurdert i stortingsmeldingen om oppfølging av Kvalitetsutvalgets utredning. Når det gjelder styringsordningen for Statped, vises til omtalen av ny statlig utdanningsadministrasjon i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2003.

Meldingen orienterer om skoletilbud og andre tjenestetilbud til hørselshemmede elever i dag. Etter opplæringsloven har kommunene og fylkeskommunene ansvaret for opplæringstilbudene. Statped gir rettledning og støtte på individ- og systemnivå. Meldingen redegjør for utviklingen innenfor IKT og medisin, blant annet øreapparatet cochleaimplantat (CI), et sneglehus-innsett som formidler lyd til døve. Denne utviklingen fører, sammen med den brede satsningen på opplæring i tegnspråk for både foreldre og lærere, til at stadig flere hørselshemmede elever får opplæring i hjemkommunen. Statpeds utfordring blir å legge til rette for at mer av tjenestetilbudet gis lokalt, samtidig som en finner en balanse mellom det lokale fagmiljøet og fagmiljøene ved hørselssentrene, til beste for elevene.

Når det gjelder heltidselevens framtidige opplærings- og botilbud, har departementet flere forslag. Departementet mener at staten bør innlede forhandlin-

ger om en langsiktig avtale med Oslo kommune om overføring av grunnskoletilbudet ved Skådalen kompetansesenter til Vetland skole for hørselshemmede. Vetland skole har allerede et samarbeid med Oppsal skole i tråd med tvillingskole-modellen (integrasjon av en kommunal grunnskole for hørselshemmede og en skole for hørende elever). Elevenes hjemkommuner skal betale direkte til Oslo kommune for opplæringstilbudet. Skolen for døvblinde elever blir værende som en del av Skådalen kompetansesenter. Førskolen ved Skådalen kompetansesenter blir ikke flyttet, siden Volds-løkka barnehage for hørselshemmede ikke har kapasitet til å inkludere barna.

Grunnskoleavdelingene ved de tre andre statlige kompetansesentrene for hørselshemmede - Møller, Nedre Gausen og Vestlandet - må etter departementets mening samlokaliseres med en kommunal grunnskole. Hensikten er å få utnyttet de mulighetene som tvilling-skolemodellen gir.

Knutepunktsskoler er fylkeskommunale videregående skoler tilrettelagt for tegnspråklige elever. Etter en evaluering av dette opplæringstilbudet, mener departementet at knutepunktsskoler i hovedsak må sees som et positivt tiltak for døve elever, og at dette skoleslaget må være grunnlaget for videre utvikling av opplæringstilbudet. Det er imidlertid flere områder der Statpeds kompetanse kan bidra til en bedre undervisning ved knutepunktsskolene. Kongstein videregående skole har ikke hatt elever de siste årene og foreslås lagt ned. Forhandlinger pågår videre med Vestfold fylkeskommune om å utvide det landsdekkende tilbudet ved Sandefjord videregående skole til også å gjelde tung-hørte elever. Endelig foreslår departementet å overføre Bjørkeåsen videregående skole til Hordaland fylkeskommune, som på sin side integrerer tilbudet i en fylkeskommunal skole med et bredt kurstilbud og med hørselsfaglig kompetanse. Skolen blir en knutepunktsskole, forutsatt at staten får langsiktige og forpliktende avtaler med fylkeskommunen som sikrer et bredt og faglig godt opplæringstilbud for elever fra hele landet.

Dersom en ikke skulle få en tilfredsstillende løsning, må opplæringen fortsette ved Vestlandet kompetansesenter.

Departementet tar i meldingen sikte på at Skådalen kompetansesenter skal fortsette som et eget senter, men at alle avdelinger (utenom skolen for hørselshemmede) flyttes til ledige lokaler ved Huseby kompetansesenter. Dersom en ikke får tilfredsstillende avtale med Oslo kommune, flyttes også skolen til Husebyområdet.

Departementet legger i meldingen vekt på at det framtidige tilbudet til hørselshemmede skal være fleksibelt i forhold til brukernes og oppdragsgivernes behov. Departementet mener at Statped innenfor sine fullmakter og ressursrammer ytterligere kan styrke sitt tilbud til tunghørte barn og elever, inkludert de som har fått CI. Deltidstilbudene (opplæring inntil 12 uker) må utvikles og utvides, både med hensyn til innhold og organisering. Tjenestetilbudet må nærmere brukerne. Departementet mener det kan være en løsning å overføre stillinger fra sentrene til fylkesleddene.

Når det gjelder oppgjørordningen for heltidsopplæring og botilbud ved statlige og statlig finansierte sentre, vil departementet fortsette med nåværende korreksjonsordning. Departementet går imidlertid inn for en gradvis økning av trekkssatsen. Korreksjonsordningen har fungert tilfredsstillende, og den er oversiktlig og lite byråkratisk. Departementet vil vurdere å gjøre trekkordningen mer fleksibel, slik at størrelsen på trekket blir avhengig av hvor stor del av skoleåret eleven er ved en senter-skole. Med et stabilt antall eller nedgang i antallet heltidselever, vil forslaget om en økning av trekkssatsen ikke medføre endringer i kommunesektorens totale rammer. Departementets forslag forutsettes ellers dekket innenfor for de økonomiske rammene for kap. 243 i statsbudsjettet.

Departementet vil gå videre med drøftinger om overføring av opplæringstilbud til Oslo kommune og Hordaland og Vestfold fylkeskommuner med sikte på slutføring etter at Stortinget har behandlet meldingen. Departementets forslag medfører at enkelte ansatte ved Skådalen kompetansesenter og Vestlandet kompetansesenter kan bli overtallige. Løsninger for disse vil bli vurdert i samarbeid med ledelsen i Statped og ut fra statlige retningslinjer.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Høyre, Ine Marie Eriksen, Jan Olav Olsen, Raymond Robertsen og Søren Fredrik Voie, fra Arbeiderpartiet, Vidar Bjørnstad, Eva M. Nielsen og Karita Bekkemellem Orheim, fra Fremskrittspartiet, Ursula Evje og Arne Sortevik, fra Sosialistisk Venstreparti, Lena Jensen og lederen Rolf Reikvam, fra Kristelig Folkeparti, Arne Lyngstad og Elsa Skarbøvik, fra Senterpartiet, Rune J. Skjælaaen, fra Venstre, Trine Skei Grande, og representanten Jan Simonsen, viser til meldingen.

Generelt

Komiteen ser meldingen som et svar på flertallsmerknaden i Budsjett-innst. S. nr. 12 (2002-2003) der flertallet ba om at Regjeringen skulle komme tilbake til Stortinget med en bred gjennomgang av spesialundervisningens plass i norsk skole. Komiteen ser meldingen som departementets svar i forhold til hørselssektoren innenfor det statlige pedagogiske støttesystemet, og regner med at hele det spesialpedagogiske feltet vil bli vurdert i stortingsmeldingen om kvalitetsarbeidet i grunnskolen og videregående skole.

Komiteen vil påpeke at tilbudet til de hørselshemmede er ett av de faglige ansvarsområdene til det statlige spesialpedagogiske støttesystemet (Statped). Komiteen vil understreke prinsippet om lik rett til utdanning, og at hørselshemmede skal være sikret et godt opplæringstilbud på alle nivåer i opplæringen.

Kompetansesentrene

Komiteen viser til at en viktig oppgave for kompetansesentrene er å sikre at alle barn, unge og voksne med særskilte behov får tilpasset og tilrettelagt opplæring i deres eget nærmiljø. Det er seks kompetansesentre for døve og hørselshemmede. Ved behandlingen av Innst. S. nr. 160 (1990-1991) ble skoletilbudene ved kompetansesentrene for hørselshemmede og ved noen av tiltakene for døvblinde vedtatt opprettholdt. Også ved behandlingen av Innst. S. nr. 228 (1997-1998) ble skolene ved hørselssentrene vedtatt opprettholdt.

Komiteen viser til Læreplanen for grunnskolen, der opplæringens mål er definert som "å ruste barn, unge og voksne til å møte livets oppgaver og mestre utfordringer sammen med andre. Den skal gi hver elev kyndighet til å ta hånd om seg selv og sitt liv, og samtidig overskudd og vilje til å stå andre bi". Det er et overordnet mål at skolen skal være en inkluderende skole som gir opplæring tilpasset de behov den enkelte eleven har. Komiteen vil presisere at dette også gjelder hørselshemmede elever.

Komiteen viser til at elevene gjennom opplæringsloven fikk lovfestet rett til opplæring i og på tegnspråk. § 2-6 omfatter elever i grunnskolen og § 3-9 omfatter elever i videregående opplæring. Komiteen viser til at § 3-9 gir elevene anledning til å velge opplæring i et tegnspråklig miljø eller opplæring med bruk av tolk i vanlig videregående skole. Komiteen viser også til at barn under opplæringspliktig alder etter § 5-7 i opplæringsloven har rett til spesialpedagogisk hjelp. Kompetansesentrene bistår kommunene med råd og veiledning. Komiteen mener at tunghørte skal ha rett og mulighet til å få opplæring med utgangspunkt i talespråklig pedagogikk, dersom de ønsker det. Den kompetansen som Briskeby skole og kompetansesenter innehar, er viktig og må i sterkere grad tilrettelegges slik at den kommer elevene i den lokale skolen til nytte.

Komiteen viser til at det er kommunene og fylkeskommunene som er ansvarlige for opplæringen av elevene i grunnskole og i videregående opplæring, samt at kommunene har ansvar for å gi barna et barnehagetilbud. Komiteen mener derfor at det som regel

vil være det beste for den enkelte hørselshemmede elev at den lokale skolen er basisskolen. Skal opplæringens målsetting nås, krever det en kombinasjon av opplæringstilbud på hjemmeskole, og oppfølging, veiledning og kurs for eleven, foreldre, søsken og lærer gjennom kompetansesentrene. For å sikre dette mener komiteen at kompetansesentrene må sikres best mulig kompetanse innenfor fagfeltet gjennom et bredt tjenestetilbud.

Komiteen mener at skole og kompetansesenter bør være samlokalisert. Erfaringer har vist at samlokalisering av skole og kompetansesenter har vært vellykket. Komiteen mener at samlokalisering er med på å sikre at elever får et helhetlig og sammenhengende tilbud. Teori og praksis tett bundet sammen har vært en tradisjon og er viktig for å utvikle kompetanse, imøtekomme behov og fange opp endringer i elevgruppen. Kompetansesenter med skole inkludert gir muligheter for opplæring på hel- og deltilbud, en god tilpasset opplæring, førskoletilbud, botilbud, praksisrettet utviklingsarbeid, foreldreveiledning og støttetilbud til skoler og kommuner. Komiteen mener at en samlokalisering er med på å sikre at elever får et helhetlig og sammenhengende tilbud. Komiteen mener at staten skal ta rollen som garantist for at de hørselshemmede er sikret et godt opplæringstilbud.

Medisinsk utvikling

Komiteen viser til at utviklingen og bruken av cochleaimplantat (CI) har ført til helt nye muligheter for sterkt tunghørte og døve. Komiteen er kjent med at stadig yngre barn blir operert, nå også barn under to år. CI gjør at døve barn kan få mulighet til å fungere som tunghørte. Komiteen vil understreke at CI-operasjoner er forholdsvis nytt, og barn som er operert utvikler seg på ulike måter. De aller fleste barn er og vil være tospråklige. Komiteen vil videre vise til at det i lang tid framover vil være barn i skolepliktig alder som enten ikke er blitt operert eller som ikke har tilfredsstillende utbytte av cochleaimplantatet. Det er viktig at det for disse barna er et godt tilbud som ivaretar tospråklighet. Komiteen vil understreke at dette tilbudet er relativt nytt, og at det er viktig at alle barn får en tett oppfølging etter operasjonen. Det er behov for oppfølging av hvert enkelt barn. Dette kan skje gjennom tverrfaglige team som har sitt utgangspunkt i kompetansesentrene, og som både har ansvaret for oppfølgingen av barna samt bistår kommuner og fylkeskommuner med kompetanse og tilrettelegging.

Komiteen vil peke på at kompetanse for opplæring av elever med cochleaimplantat må videreutvikles på kompetansesentrene.

Fremtidige oppgaver utenom heltidstilbud for kompetansesentrene

Komiteen er enig i de vurderinger som kommer fram i meldingen. Komiteen viser særlig til viktigheten av at tilbudet til de tunghørte barna og elevene styrkes. Gjennom stadig flere CI-operasjoner vil antallet elever som er tunghørte øke, mens antallet som fun-

gerer som døve, vil minke. Siden de tunghørte elevene i hovedsak vil få sin opplæring i nærmiljøet sitt, må kompetansesentrene ha bred og god kompetanse for å kunne gi informasjon, råd og rettledning til lærere, barnehagepersonale og annet fagpersonale i nærmiljøet, samt til barnet selv, foreldre og søsken. Komiteen viser for øvrig til sine merknader nedenfor under avsnittet om grunnskolen.

Tegnspråkundervisning for foreldre og søsken

Komiteen viser til den eksisterende tegnspråkundervisningen for foreldre. Denne opplæringen er av stor viktighet, og komiteen er kjent med at det er svært gode erfaringer med dagens opplegg. Komiteen vil uttrykke tilfredshet med den måten opplæringen organiseres og gjennomføres på.

Komiteen vil også påpeke nødvendigheten av godt opplegg for søsken. Dagens opplegg må forbedres og videreutvikles.

Tolker

Komiteen viser til at behovet for flere døvetolker er stort. Det er mangel både på kvalifiserte tolker i grunnutdanningen, videregående opplæring og i høyere utdanning, samt ved landets knutepunktskoler. Komiteen ber Regjeringen ta initiativ til å øke kapasiteten ved utdanningene på universitet og høyskoler.

Voksne hørselshemmede

Komiteen vil peke på at meldingen i liten grad fokuserer på opplæringstilbudet for voksne hørselshemmede, og anmoder departementet om å ivareta dette opplæringstilbudet på en faglig og tilfredsstillende måte. Gruppen voksne hørselshemmede er økende, og en hovedårsak er de mange voksne hørselshemmede fra språklige minoriteter. Det er nødvendig å videreutvikle kompetanse på voksne døve og minoritetsspråklige døve, både i kommunene og på opplæringssentrene. Komiteen mener at ansvaret legges til Skådalen kompetansesenter.

Minoritetsspråklige hørselshemmede

Komiteen mener det er viktig at opplæring av hørselshemmede fra språklige minoriteter ivaretas på en faglig og tilfredsstillende måte. Slik opplæring er meget ressurskrevende. Det kan ikke forventes at kommunene alene har slik kompetanse. De nødvendige ressurser er ikke stilt til disposisjon. Skal elevene få et kvalitativt godt tilbud, må tilbudet knyttes opp til et kompetansesenter med et overordnet ansvar. Komiteen forutsetter at tilbudet - der slikt finnes - opprettholdes og styrkes ved kompetansesentrene. Komiteen viser for øvrig til at komiteen ved behandling av voksnes behov legger hovedansvaret til Skådalen kompetansesenter. Dette synes å være en god modell også for gruppen barn og unge.

Døvblinde

Komiteen konstaterer at meldingen ikke har funnet grunnlag for å vurdere og beskrive situasjonen for

de døvblinde. På bakgrunn av dette og at det nå forbedres gjennomført en omorganisering av kompetansesystemet for døvblinde, ber komiteen Regjeringen om å klargjøre denne gruppens forhold til tilrettelagt og tilpasset opplæring.

Førskoletilbud

Komiteen mener at førskolen skal bli værende ved Skådalen kompetansesenter. Komiteen er enig i at det er viktig å kunne oppnå et samspill mellom hørselshemmede og hørende førskolebarn, og ser ønskeligheten av å få i stand et samarbeid mellom kompetansesenteret og Oslo kommune for å nå dette målet.

Grunnskolen

Komiteen viser til meldingens forslag om at grunnskoletilbudet på Skådalen kompetansesenter blir overført til Vetland skole som er kommunal skole og tvillingskole med Oppsal skole, og til forslag om at grunnskoleavdelingene ved de andre kompetansesentrene Møller, Nedre Gausen og Vestlandet blir samlokalisert med kommunale grunnskoler for å kunne utnytte tvillingskolemodellens muligheter. Disse skolene skal fortsatt være statlig eid og drevet.

Komiteen konstaterer at det er en stadig utvikling på dette området, både medisinsk, bl.a. gjennom operasjoner med cochleaimplantat, og gjennom sterkere vekt på deltids elever i stedet for heltids elever. Likevel må målet for det opplæringstilbudet som skal gis til døve og hørselshemmede, ligge fast slik det er nedfelt i Læreplanen for grunnskolen. Uansett hvilken organisasjonsform som velges, er det en ufravikelig forutsetning at kvaliteten i opplæringsstilbudet skal holdes oppe. Komiteen fastholder at det er staten ved Statped/Utdanningsdirektoratet, som har ansvaret for dette.

Komiteen er kjent med at tvillingskolemodellen ikke er blitt evaluert, og viser til at det gjennom de åpne høringene og ved skriftlige høringssvar er kommet fram stor spredning i brukernes oppfatning av hvordan modellen fungerer. Komiteen mener at tvillingskolemodellen gir mange fordeler ved at hørselshemmede elever lettere blir inkludert i et større skolemiljø. Komiteen vil særlig peke på de fordeler både hørende og hørselshemmede barn har ved et felles skolemiljø og et rikt språkmiljø. Komiteen vil imidlertid vise til at en omorganisering av tilbudet på Skådalen kan gi flere ulemper. Komiteen vil særlig vise til at skoletilbud og botilbud skilles, elever forventes å bli integrert i et annet miljø enn sitt hjemmemiljø, problemer ved kursing av lærere, foreldre og søsken, miljøet på kompetansesenteret splittes opp og foreldres valgmulighet står i fare for å bli svekket. I tillegg kommer usikkerhet i forhold til finansiering. For elever med deltidstilbud må hjemmeskolen fungere som basisskole.

Komiteen ser det som viktig at elever og foreldre har reelle valgmuligheter. For elever fra Oslo og omkringliggende skoler er dette oppnådd ved tvillingskolemodellen på Vetland. For elever fra Skådalens øvrige nedslagsfelt kan dette, etter komiteens mening, best oppnås ved at grunnskoletilbudet opprett-

holdes på Skådalen som en statlig drevet skole, og ved at de ulike lokale skolene betraktes som senter skolens samarbeidsskole. Komiteen viser til at de fleste barn som er hørselshemmede, går i ordinær skole og barnehage. Komiteen mener at man så langt det er mulig skal sikre alle barn, unge og voksne med særskilte behov tilrettelagt opplæring i deres nærmiljø. Det betyr at det er behov for mye tilrettelegging både av teknisk, kunnskapsmessig, pedagogisk og holdningsmessig art.

Komiteen mener at målsettingen med tiltakene må være at det skal være et helhetlig system som skal bidra til å hjelpe og tilrettelegge for hørselshemmede elever. Systemet må være en hjelp og støtte for brukerne i deres hverdag. Systemet må være innrettet slik at det tilpasses brukernes behov. Hørselshemmede er en sammensatt gruppe med behov for tilpasset opplæringstilbud.

Komiteen mener at den lokale skolen skal være den fremste samarbeidsskolen for kompetansesentrene. Systemet må innrettes slik at det hjelper eleven i den lokale skolen og i hverdagen.

Komiteen vil peke på at muligheter for inkludering i hjemmemiljøet kan bli utnyttet ved veiledning fra skole og kompetansesenter, samtidig som det etableres nettverk mellom hørselshemmede elever og deres foreldre gjennom kurs og deltidsopphold ved kompetansesenteret. Lærere og pedagogiske rådgivere møter og veileder elevene, foreldrene og nærskolelærerne både på kompetansesenteret og i hjemkommunen. Komiteen er kjent med at Skådalen kompetansesenter har utviklet en samarbeidsmodell på tvers av avdelingene som fungerer godt for brukerne, og at tilbudet kan utvikles videre.

Komiteen er kjent med at alle senter skolene og de øvrige kompetansesentrene har utstrakt samarbeid med hjemmeskolene. Komiteen vil peke på at den utadrettede virksomheten må styrkes, da antall korttids- og deltids elever øker. Komiteen er kjent med at dette er, og skal være, et hovedinnsatsområde for hele Statped's virksomhet.

Komiteen mener det er faglige argumenter både for den foreslåtte modellen og for å opprettholde Skådalen som en statlig drevet skole. Komiteen har merket seg at foreldre- og brukerorganisasjonene er opptatt av å opprettholde Skådalen som et statlig tilbud, bl.a. fordi de åpenbart føler at denne løsningen er den som best sikrer at barn får en god utdanning. Komiteen vil likevel peke på at foreldre og FAU ved Vetland skole har uttrykt stor tilfredshet med det tilbudet som blir gitt på Vetland.

Komiteen finner å ville legge vekt på foreldrenes og elevenes syn. Komiteen legger vekt på at opplæringstilbudet utformes i forhold til foreldrenes valg. Så lenge foreldrenes valg tilsier det, forutsetter komiteen at dagens opplæringstilbud opprettholdes ved at grunnskoleavdelingen ved Skådalen i likhet med Møller, Vestlandet og Nedre Gausen beholdes som statlige institusjoner. Komiteen vil imidlertid presisere at denne løsningen ikke må stenge for fremtidige endringer i forhold til skiftende behov, og forutsetter at departementet og Statped følger utviklingen nøye.

Komiteen vil også be departementet ta initiativ til en ekstern evaluering av tvilling-skolemodellen.

Videregående opplæringsstilbud for hørselshemmede - knutepunktskoler

Komiteen viser til at opplæringen ved knutepunktskolene er evaluert av Høgskolen i Sør-Trøndelag. Komiteen er enig i at undersøkelsen viser at knutepunktskolene i hovedsak er et positivt tiltak for de døve elevene, og at dette må være grunnlaget for den videre utvikling av opplæringsstilbudet til disse elevene.

Komiteen viser til at evalueringen også viser at det er behov for ytterligere styrking av knutepunktskolene. En har behov for økt kompetanse og veiledning i det pedagogiske arbeidet. Ved noen av skolene er det mangel på tolker, pedagogisk verktøy og læremateriell eller teknisk utstyr. Komiteen ber Regjeringen følge opp evalueringen og gjennomføre tiltak for at knutepunktskolene kan utvikles videre.

Komiteen vil peke på at et viktig argument for oppbyggingen av knutepunktskolene er å gi elevene et bredere faglig tilbud.

Komiteen sier seg enig i de vurderinger og initiativ departementet vil ta i forhold til Kongstein videregående skole, Bjørkåsen videregående skole og Sandefjord videregående skole. Komiteen deler den bekymring som er fremkommet i forhold til de økonomiske forhold, og ber departementet følge utviklingen nøye slik at kompetansen og tjenestetilbudet ikke svekkes. Komiteen viser til at ved overføringen av Bjørkåsen videregående skole til Hordaland fylkeskommune vil lærere fra Bjørkåsen følge med og den fremtidige knutepunktskolen vil være sikret en stab av tegnspråkkyndige lærere. Komiteen vil understreke at forutsetningen for en slik overføring er at staten inngår forpliktende avtaler med fylkeskommunen for å sikre et bredt og godt undervisningsstilbud for hørselshemmede elever fra hele landet. Komiteen er kjent med at antallet tegnspråkkyndige pedagoger på Bjørkåsen er redusert det siste året, og står i fare for å bli ytterligere redusert. Komiteen vil understreke viktigheten av at den tegnspråklige kompetansen på Bjørkåsen blir opprettholdt både før og etter overføringen til fylkeskommunen, slik at en beholder kompetansenivået ved skolen.

Komiteen viser til tilbudet som i dag er på Briskeby HLFs skole og kompetansesenter i Lier for tunghørte elever. Komiteen er enig i at dette tilbudet opprettholdes. Komiteen forutsetter at behovet for å opprettholde skoletilbudet ved Briskeby blir vurdert dersom det skulle vise seg at knutepunktskolene etter en stund dekker behovet i forhold til tunghørte elever.

Flytting til Huseby

Komiteen viser til forslaget om å samlokalisere Skådalen kompetansesenter og Huseby kompetansesenter på Huseby. Komiteen forutsetter at det blir tilfredsstillende lokaliteter til alle de avdelingene som Skådalen kompetansesenter i fremtiden skal inneholde,

også grunnskoletilbudet og internat, og at Skådalen opprettholdes som eget kompetansesenter.

Korreksjonsordningen

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti, er enig med departementet i at dagens korreksjonsordning for botilbud og heltids opplæringsstilbud blir videreført, og at satsene blir justert.

Flertallet vil vise til at denne ordningen har fungert tilfredsstillende, er oversiktlig og lite byråkratisk. Flertallet viser til at så vel brukerorganisasjonene som Sunnanå-utvalget ønsker og innstiller på at ordningen holdes oppe.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti er enig i at dagens korreksjonsordning for botilbud og heltidsopplæring blir videreført. Disse medlemmer mener det er viktig at dagens satser ikke oppjusteres kraftig, men mener at satsene kan og bør prisjusteres.

Økonomi

Komiteen viser til at tiltakene som det er gjort rede for i meldingen, skal dekkes innenfor de økonomiske rammene for statsbudsjettets kap. 243 Kompetansesentra for spesialundervisning. Komiteen viser til de kutt som ble foretatt i kap. 243 gjennom behandlingen av statsbudsjettet for 2004, med totalt 72 649 000 kroner i forhold til saldert budsjett for 2003. Komiteen ser at dette kan bety at det er vanskelig å opprettholde tjenestetilbudet på alle nivåer og overfor alle grupper.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Venstre og representanten Simonsen, viser til flertallsmerknad i Budsjett-innst. S. nr. 12 (2003-2004):

"Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettavtalen i finansinnstillingen der posten reduseres med 30 mill. kroner. Reduksjonen gjelder driftsutgifter for kompetansesentra for spesialundervisning, og innsparing er tenkt gjennom effektivisering gjennom omlegging.

Flertallet vil i denne sammenheng understreke viktigheten av et godt spesialpedagogisk tilbud i hele landet, og vil understreke at tjeneste overfor brukerne i størst mulig grad skjermes slik at tjenestetilbudet fra kompetansesentrene kan opprettholdes.

Flertallet vil videre vise til at midler til den sentrale administrasjonen av Statped gjennom tilleggsproposisjon nr. 1, totalt 14,5 mill. kroner, er overført til kap. 202. For å oppnå de ønskede synergieffekter og effektiviseringsgevinster mener flertallet en må se disse midlene i sammenheng med de bevilgede midler under kap. 243."

På denne bakgrunn ber flertallet departementet følge utviklingen innenfor kompetansesentrene nøye, og melde tilbake til Stortinget på egnet måte.

Flertallet er enig i at trekksatsen for heltidselever blir justert, men understreker at med stabilitet eller nedgang i elevtallet vil dette ikke medføre endringer i de totale rammene til kommunesektoren.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet mener at for å sikre et godt faglig og pedagogisk personale er det viktig med kvalifiserte ansatte. Disse medlemmer er bekymret over kuttet et flertall gjorde i statsbudsjettet for 2004, med totalt 72 649 00 kroner i forhold til saldert budsjett 2003. Disse medlemmer viser til sine merknader i Budsjett-innst. S. nr. 12 (2003-2004):

"Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til at Regjeringen i sitt budsjettforslag foreslår å redusere driftsutgiftene til kompetansesentrene for spesialundervisning med 30 mill. kroner, og at budsjettavtalen mellom regjerings-partiene og Arbeiderpartiet medfører et ytterligere kutt i driftsmidlene med 30 mill. kroner. Disse medlemmer reagerer sterkt på at det kuttes så dramatisk i de offentlige overføringene. De offentlige overføringene skal bidra til å opprettholde et statlig spesialpedagogisk støtte-system (Statped) som er utbygd slik at alle kommuner og fylkeskommuner kan søke støtte og veiledning når de skal tilrettelegge opplærings-tilbudene etter brukernes ulike behov. På denne måten skal både barn, unge og voksne med store og særskilte opplæringsbehov sikres forsvarlige opplærings- og utviklingsstilbud, uavhengig av hvor de bor i landet. Å opprettholde en samordnet nasjonal kompetanse og innsats på dette området, er etter disse medlemmers oppfatning av stor betydning, ettersom brukernes behov er både sammensatte, spredte og mangfoldige."

Disse medlemmer viser til at hovedandelen av Statpeds budsjett er bundet opp i lønnsmidler og husleie, og det derfor er nærliggende å tro at reduserte bevilgninger vil føre til reduksjon i antall stillinger og tjenesteytende enheter. Disse medlemmer frykter at nedbemanning og eventuell nedleggelse av enheter ved kompetansesentrene vil få alvorlige konsekvenser

for opplæringstilbudet til ulike grupper av brukere. Uten tilstrekkelig tilgang på spesialiserte tjenester og fagmiljøer innenfor pedagogikk og psykologi, mobilitet og hjelpemidler vil elevgrupper med ulike lærevan-sker og funksjonshemninger stille svært svakt og få forringet sine muligheter for læring. Disse medlemmer viser til at Stortinget ikke er varslet om andre endringer i Statped enn omstillingen av den sentrale administrasjonen, og vil påpeke at andre og større endringer enn dette, som nedleggelse av sentre, ikke må planlegges og gjennomføres uten at det blir forelagt Stortinget.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og representanten Simonsen peker på at det gjennom mange år har foregått en reduksjon i de budsjettmessige rammene til spesialundervisning for hørselshemmede. Dette er blitt forsterket gjennom budsjettet for 2004. Kompetanse bygget opp gjennom lang tid er blitt svekket gjennom reduserte budsjetter og usikkerheten som dette bringer med seg. Disse medlemmer er derfor bekymret for at den kompetanse som departementet hevder skal videreføres, både er redusert og vil bli ytterligere redusert i forhold til et forsvarlig nivå som tar hensyn til elevenes behov og lovfestede rettigheter. Disse medlemmer peker på at budsjettsituasjonen for 2004 derfor må bedres i Revidert nasjonalbudsjett for 2004.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har ellers ingen merknader, viser til meldingen og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

St.meld. nr. 14 (2003-2004) - Om opplæringstilbud for hørselshemma - vedlegges protokollen.

Oslo, i kirke-, utdannings- og forskningskomiteen, den 1. april 2004

Rolf Reikvam
leder

Jan Olav Olsen
ordfører

